

(267. 5.)

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG.

(Ingezonden bij brief van 15 Mei 1908.)

Iste HOOFDSTUK.

Onderafdeeling 47. Er is inderdaad sprake van geweest om de gelden voor den aanleg van een nieuwen steiger en den bouw van een nieuw douane-etablisement te Palembang nog op de oorspronkelijke begroting voor het loopende jaar te brengen. Dit had echter eerst kunnen geschieden bij de Nota van Wijziging, die gelijktijdig met de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer werd aangeboden, doch daarvoor kwam de uitgaaf den afgetreden Minister van Koloniën te belangrijk voor.

Een ontwerp, waaruit de inrichting van den nieuwen steiger en van de nieuwe douane-gebouwen is na te gaan, zoomede welke materialen daarbij gebezigd zullen worden en eene gespecificeerde opgave van de kosten zijn hier niet ontvangen, zoodat aan den wensch van sommige leden, om die bescheiden ter griffie nedergelegd te zien ter inzage van de leden, niet kan worden voldaan. Alleen blijkt uit de uit Indië ontvangen stukken dat, in verband met de steeds toenemende handels- en scheepvaartbeweging, een steiger van 250 meters lengte wordt noodig geacht en dat het bestaande etablisement zich voor die uitbreiding niet leent, zoodat geheel nieuwe douane-inrichtingen in Kampong IV Ilir benedenstrooms van den bestaanden steiger moeten worden gebouwd.

Ter voldoening aan het in het Verslag gedaan verzoek volgt hier een overzicht van den algemeenen in- en uitvoer te Palembang over 1897—1906.

Algemeene invoer.	Algemeene uitvoer.
1897. . . . f 3 477 609	1897. . . . f 4 309 497
1898. . . . 3 921 963	1898. . . . 3 757 865
1899. . . . 4 378 218	1899. . . . 4 418 808
1900. . . . 4 373 987	1900. . . . 8 038 427
1901. . . . 5 803 613	1901. . . . 7 977 157
1902. . . . 5 627 538	1902. . . . 7 061 795
1903. . . . 4 400 913	1903. . . . 10 301 795
1904. . . . 4 718 530	1904. . . . 10 946 067
1905. . . . 4 637 362	1905. . . . 12 121 482
1906. . . . 3 947 585	1906. . . . 18 143 547

Onderafdeeling 48a. Aangenaam was het den ondergeteekende te vernemen dat verscheidene leden met ingenomenheid van de mededeelingen in de Memorie van Toelichting hadden kennisgenomen.

De taak van den hier bedoelden deskundige kan niet aan het Technisch bureau van het Departement van Koloniën worden opgedragen, aangezien die deskundige rechtstreeks ondergeschikt dient te zijn aan den Chef van den dienst van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië

Onderafdeeling 56. Genaast en overgenomen zijn in 1907 het telephoonnet van de Preanger Telephoonmaatschappij, waarvan de magazijnvoorraden werden getaxeerd op een bedrag van f 23 000 en de netten te Madioen, Passoeroean en Probolinggo, voor welke magazijnsgoederen bij de bepaling van den naastingsprijs slechts f 1 is uitgetrokken.

IIde HOOFDSTUK.

Onderafdeeling 113. De vijf bij den telegraaf- en telephoon-dienst aan te stellen electrotechnische ambtenaren zullen uit Nederland worden uitgezonden.

Zegelrecht. De ondergeteekende meent dat het in het Verslag ter sprake gebrachte denkbeeld om het zegelrecht voor verzoekschriften te verlagen van f 1,50 tot f 0,25 minder eigenaardig ter sprake wordt gebracht bij de behandeling van eene supplettoire begroting, en dat het hem niet euvel zal worden geduid wanneer hij zich daarover thans niet uitlaat.

De Minister van Koloniën a. i.,
HEEMSKERK.

(267. 6.)

NOTA VAN WIJZIGINGEN IN HET WETSONTWERP.

Sub I van **artikel 1** wordt ingelascht:

Onderafdeeling 63, Materieel, verhoogd met f 200 000 en mitsdien gebracht op f 2 886 000;

en wordt *Onderafdeeling 56,* Post-, telegraaf- en telephoon-dienst, in plaats van met f 210 000 nader verhoogd met f 331 000 en mitsdien gebracht op f 958 650.

Sub II van **artikel 1** wordt ingelascht:

Onderafdeeling 14, Verdere kosten van het rechtswezen, verhoogd met f 200 en mitsdien gebracht op f 411 400;

wordt *Onderafdeeling 49,* Vorsten, grooten en gezanten, alsmede staatsgevangenen en dergelijken, in plaats van met f 10 800 verhoogd met f 900 en mitsdien gebracht op f 3 762 874;

en *Onderafdeeling 113,* Post-, telegraaf- en telephoondienst, in plaats van met f 109 900 nader verhoogd met f 126 900 en mitsdien gebracht op f 3 229 100.

Toelichtingen.

Onderafdeeling 63 (Iste hoofdstuk). Deze verhooging is noodig in verband met de omstandigheid, dat blijkens dezer dagen uit Indië verkregen inlichtingen, in de laatste jaren aldaar wel wat te spaarzaam is te werk gegaan bij het aanvragen van geneeskundige behoeften, zoodat, ter voorkoming van stagnatie in de verstrekkingen, eene belangrijke aanvulling van den voorraad onvermijdelijk is geworden. Deze aanvulling dient nog in den loop van dit jaar uitgezonden te worden.

Onderafdeeling 56 (Iste hoofdstuk) en *onderafdeeling 113* (IIde hoofdstuk). Eene goede telephonische verbinding van Batavia met Bandoeng over Buitenzorg, Soekaboemi en Tjandjoer is noodzakelijk. Hierdoor zullen niet alleen die plaatsen onderling een deugdelijk gemeenschapsmiddel verkrijgen, maar zullen ook de lijnen van de Preanger Telephoonmaatschappij, die in het vorige jaar door naasting in handen van het Gouvernement zijn overgegaan, beter tot haar recht komen.

De aanlegkosten worden geraamd op f 125 000, waarvan f 108 000 op het Iste hoofdstuk, onderafdeeling 56 en f 17 000 op het IIde hoofdstuk, onderafdeeling 113 worden uitgetrokken.

Bovendien is onderafdeeling 56 nog verhoogd met f 13 000 voor de aanschaffing van schoorinrichtingen, beugels en schoorijzers benodigd voor den telephoonlijn langs den spoorweg tusschen Batavia en Soerabaja en van Soerakarta naar Semarang, daar de ervaring heeft geleerd, dat de behoefte aan die materialen grooter is dan waarop bij de Indische begroting gerekend is.

Wijziging en verhooging van de begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1908.

Onderafdeeling 14 (IIdde hoofdstuk). Het is noodig gebleken aan ieder der leden van den landraad te Tandjoeng Pandan (assistent-residentie Billiton) en aan den Chineeschen adviseur bij dat college, allen voor zoover zij geen van landswege bezoldigd ambt bekleeden, voor elken dag, waarop door hen aan de terechtzittingen van dien landraad wordt deelgenomen, eene schadeloosstelling van f 2,50 toe te kennen. Daarom is de raming van onderafdeeling 14 met f 200 verhoogd.

Onderafdeeling 49 (IIdde hoofdstuk). Het is nader gebleken, dat de aan den Sultan van Koetei toe te kennen schadeloosstelling, waarvan sprake is in de Memorie van Toelichting, niet f 900 's maands, maar f 900 's jaars bedraagt. In verband hiermede is de raming van onderafdeeling 49 met f 9900 verminderd.

De Minister van Koloniën, a. i.,
HEEMSKERK.

(267. 7.)

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging en verhooging van de begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1908;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

I. In het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1908, vastgesteld bij de wet van 27 December 1907 (*Staatsblad* n°. 340), wordt:

Onderafdeeling 47, Burgerlijke Openbare Werken, verhoogd met f 300 000 en mitsdien gebracht op f 1 156 000;

Onderafdeeling 56, Post-, telegraaf- en telefoondienst, nader verhoogd met f 331 000 en mitsdien gebracht op f 958 650;

Onderafdeeling 63, Materieel, verhoogd met f 200 000 en mitsdien gebracht op f 2 886 000;

en wordt tusschen de onderafdeelingen 48 en 49 gevoegd:

Onderafdeeling 48 a. Stoomwezen f 500.

II. In het IIdde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1908, vastgesteld bij de wet van 27 December 1907 (*Staatsblad* n°. 341), wordt:

Onderafdeeling 14, Verdere kosten van het rechtswezen, verhoogd met f 200 en mitsdien gebracht op f 411 400;

Onderafdeeling 45, Inlandsch bestuur, verhoogd met f 1080 en mitsdien gebracht op f 6 397 980;

Onderafdeeling 49, Vorsten, grooten en gezanten, alsmede staatsgevangenen en dergelijken, verhoogd met f 900 en mitsdien gebracht op f 3 762 874;

Onderafdeeling 113, Post-, telegraaf- en telefoondienst, verhoogd met f 126 900 en mitsdien gebracht op f 3 229 100;

en wordt tusschen de onderafdeelingen 95 en 96 gevoegd:

Onderafdeeling 95 a. Oprichting van een nieuw douane-etablisement te Palembang f 100 000.

Artikel 2.

Wanneer het bij onderafdeeling 95 a uitgetrokken bedrag ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van artikel 5 der Indische Comptabiliteitswet, verhoogd worden uit de som bij onderafdeeling 105 voor onvoorziene uitgaven toegestaan.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Koloniën,